



# وزارت علوم، تحقیقات و فناوری



دانشکده موسیقی

پایان نامه تحصیلی جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد

رشته نوازندگی ساز جهانی

## عنوان

بررسی آثار و دست نوشته های هکتور ویلالوبوس (12 اتود وی) و

مقایسه آنها با نسخه های چاپی

استاد راهنما

دکتر مهرداد پاکباز

نگارش و تمقیق

افشین جلیلی ضیائیان

تابستان 1392

## تعهد نامه

اینجانب افشین جلیلی ضیائیان اعلام می دارم که تمام فصل‌های این پایان نامه و اجزاء مربوط به آن برای اولین بار (توسط اینجانب) انجام شده است. برداشت از نوشته‌ها، کتب، پایان‌نامه‌ها، اسناد، مدارک و تصاویر پژوهشگران حقیقی یا حقوقی (فارسی و غیرفارسی) با ذکر مأخذ کامل و به شیوه تحقیق علمی صورت گرفته است.

بدیهی است در صورتی که خلاف موارد فوق اثبات شود مسوئلیت آن مستقیماً به عهده اینجانب خواهد بود.

تاریخ امضاء

## پیشگفتار

قطعات نوشته شده توسط هکتور ویلا لوبوس<sup>۱</sup> برای ساز گیتار، در دنیای موسیقی از اهمیت فراوانی برخوردار می باشند. در این میان 12 اتود وی جایگاه ویژه ای نزد نوازندگان و مدرسین گیتار کلاسیک دارند. به گونه ای که تعداد کثیری از نوازندگان برجسته دنیا اقدام به ضبط این اتودها نموده اند، و امروزه در بیشتر سالنهای مهم کنسرت در کشورهای مختلف شاهد به اجرا در آمدن این آثار می باشیم.

شرکت مکس اشیگ<sup>۲</sup> در سال 1953 برای اولین بار اقدام به انتشار این اتودها نمود که در سال 1990 نیز مورد تجدید چاپ قرار گرفت. و تا سالها تنها نسخه قابل اعتماد برای نوازندگان به شمار می رفت. در دهه 1990 در منزل شخصی ویلا لوبوس در ریودوژانیرو<sup>۳</sup> نسخه خطی این اتودها که به دست خود آهنگساز نوشته شده بود کشف گردید که بررسیهای اولیه نشان می داد با نسخه چاپی تفاوتهای عمده ای دارد.<sup>۴</sup> لذا بررسی این تفاوتها به نظر کاملاً ضروری و لازم می رسد. از طرفی اجرای اتودهای این آهنگساز از روی نسخه چاپی دارای ابهامات و پیچیدگی های فراوانی است که تا امروز بر همگان پوشیده بوده است و بررسی نسخه خطی این آثار می تواند باعث رفع ابهام برای دستیابی به اجرایی نزدیک به آنچه که مورد نظر آهنگساز بوده است شود. در این رابطه مقالاتی نیز نوشته شده است و افرادی نیز تحقیقاتی انجام داده اند که مهمترین آنها با توجه به تاریخ انتشار آنها عبارتند از:

ادوارد و فرناندز در مقاله سال 1996 خود تحت عنوان "ویلا لوبوس دست نوشته های جدید"<sup>۵</sup> تحقیقاتی در مورد این دست نوشته ها انجام داده است. با این تفاوت که ایشان دست نوشته های گیماراس<sup>۶</sup> را مورد مقایسه قرار داده است.

---

<sup>1</sup> Heitor villa.lobos

<sup>2</sup> Max Eschig

<sup>3</sup> Rio de janeiro

<sup>4</sup> Nicolas Alfered Ciraldo "A comparative study of the Eschig and the 1928 Manuscript of H.V.Lobos`s twelve etudes for Guitar(university of Texas,2006)v

<sup>5</sup> Eduardo Frenandez ,Villa- Lobos: New Manuscripts,(Guitar Review 107,1996),22

<sup>6</sup> LucilLia Guimaraes

استنلی یاتس در مقاله 1997 خود به نام "ویلا لوبوس و موسیقی برای گیتار منابع مختلف و استنباط های مختلف برای اجرا"<sup>7</sup>، که در مجله آلمانی زبان گیتار و لوت شماره 20 چاپ سال 1998 منتشر شده است، به تفاوت های زیاد دست نوشته های سال 1928 و نسخه چاپی 1990 پرداخته است. ایشان سوالات مهمی را مطرح کرده و برخی از آنها را جواب می دهد.

برایان هادل که در مقاله 1988 خود بنام "ویلا لوبوس و گیتار"<sup>8</sup> به اشتباهات موجود در نسخه چاپی 1953 اشاره کرده است که البته به نظر می رسد در آن زمان، ایشان از وجود نسخه خطی 1928 بی اطلاع بوده است.

دیوید لایزرن نیز در مقاله دو بخشی خود در سال 4-2003 بنام "چرا دست نوشته های 1928؟ معاینه مجدد 12 اتود ویلا لوبوس"<sup>9</sup> به جمع آوری نظرات گیتاریستها و آهنگسازان مختلف پرداخته است.

و اخیراً نیز فردریک زیگانتی دو مقاله مفصل تحت عنوان "اتودهای ویلا لوبوس برای چه کسی نوشته شده است؟" و "12 اتود هکتور ویلا لوبوس در مقایسه نسخه چاپی و نسخه خطی، نوشته است."<sup>10</sup>

بسیاری از گیتاریستها به این عناوین علاقه نشان می دهند و از ارتباط بسیار ضعیف انتشارات مکس ایشیگ به عنوان صاحب امتیاز انحصاری آثار ویلا لوبوس با موزه وی تعجب می کنند. و حتی استنلی یاتس در مقاله خود می نویسد: "در هنگامی که مقاله را می نوشتم، انتشارات مکس ایشیگ به درخواست من جهت آگاهی از اینکه نسخه چاپی از روی کدام نسخه خطی تهیه شده است، هیچگونه جوابی نداد و موزه ویلا لوبوس نیز هیچ اطلاعات بیشتری نتوانست در اختیار من قرار دهد."<sup>11</sup>

<sup>7</sup> Stanly Yates, Villa- Lobos Guitar music: Alternative Sources and Implications for performance (Gitarre & laute. januar 1998.no.20),55

<sup>8</sup> Brian Hodel, Villa- Lobos and the Guitar, (Guitar Review 72, winter 1988),25

<sup>9</sup> David Leisner, Why the 1928 Manuscript? A Re-Examination of villa lobos's twelve studies, (Classical Guitar, Desember 2003),32

<sup>10</sup> Frederic zigante, For whom were the twelve studies by villa dobos written? "and" Heitor villa lobos twelve studies: Comparison of the edition and a manuscript, (Guitar Word, November 2005 ),21

<sup>11</sup> Yates,56

در اینجا جا دارد تا از راهنمایی های استاد گرانقدرم آقای دکتر مهرداد پاکباز تشکر کرده و همچنین از خواهر عزیزم خانم دکتر مریم جلیلی ضیائیان قدر دانی نمایم که با تلاش خود دسترسی من به آرشیو کتابخانه دانشگاه وین را مسیر نموده و در ترجمه متون آلمانی به من یاری رساندند.

## چکیده

12 اتود هکتور ویلاوبوس برای اولین بار در سال 1953 به چاپ رسید که در سال 1990 نیز مورد تجدید چاپ قرار گرفت. در دهه نود، دست نوشته های آهنگساز از این 12 اتود کشف گردید و مقایسه آنها با نسخه چاپی، اختلافات زیادی را نشان می داد. به دلیل اهمیت این اتودها در ریپرتوار گیتار کلاسیک و همچنین وجود ابهامات زیاد در نسخ چاپی، نگارنده در این تحقیق به اختلافات زیادی برخورد نمود که در ابتدای امر تصور نمی شد، نسخه چاپی تا این اندازه از نسخه خطی که در سال 1928 تکمیل شده است، فاصله داشته باشد. و با پیشرفت در تحقیق ناگریز به تفصیل و گسترش نکات در فصول جداگانه گردید.

کلید واژه ها: اتود- نسخه خطی- نسخه چاپی- هارمونیک- دینامیک- آرتیکولاسیون- انگشت گذاری- تمپو.

## فهرست مطالب

صفحه	عنوان
1.....	مقدمه.....
9.....	فصل اول (اشتباهات ساختاری).....
20.....	فصل دوم (نتهای هارمونیک).....
28.....	فصل سوم (دینامیک).....
37.....	فصل چهارم (آرتیکولاسیون).....
61.....	فصل پنجم (انگشت گذاری).....
77.....	فصل ششم (عناوین اتودها و تمپو).....
95.....	نتیجه گیری.....
97.....	منابع.....
99.....	پیوست: دست نوشته های سال 1928 اتوهای هکتور ویلالوبوس.....



## مقدمه

هکتور ویلا لوبوس<sup>۱</sup> (1887-1959) در سال 1920 میلادی، دوازده اتود برای گیتار تصنیف کرد. اتودهایی که به طور وسیع در دنیا اجرا شدند و یکی از مواد مهم آموزشی برای ساز گیتار در قرن بیستم شناخته شدند.

انتشارات مکس ایشیگ<sup>۲</sup> اولین بار در سال 1953 اقدام به انتشار این اتودها بر اساس نسخه 1929 در پاریس نمود. و چاپ بعدی آن در سال 1990 انجام پذیرفت. این شرکت، امتیاز چاپ و انتشار این اتودها را به طور انحصاری دارا می باشد. که البته بیشتر کارهای ویلا لوبوس نیز توسط این شرکت، چاپ و نشر داده شده است و امتیاز آنها انحصاراً در اختیار ایشان است. نسخه چاپ شده توسط مکس ایشیگ، تا سالها تنها نسخه قابل اعتماد بوده است که همگان به عنوان مرجع به آن مراجعه می نمودند، تا اینکه در اواسط دهه 1990 نسخه خطی این اتودها کشف شد<sup>۳</sup>. به نظر می رسد که ویلا لوبوس این نسخه را در سال 1928 و به دست خود مورد اصلاح و بازنگری قرار داده و آنها را نوشته است. این نسخه ها در منزل شخصی وی در ریودوژانیرو که وی تا سال 1973 در آنجا اقامت داشته است، یافت شده اند.

جالب توجه این است که همه صفحات این دستنوشته ها، مهر انتشارات مکس ایشیگ<sup>۴</sup> را به همراه دارند و یکی از نسخ کامل اتودهای ویلا لوبوس میباشد که با دقت تمام به دست آهنگساز نوشته شده است و حاوی جزئیات زیادی در مورد موزیکالیت، جمله بندی، انگشت گذاری و غیره میباشد. که بسیاری از آنها در نسخه چاپی به چشم نمی خورد. در ضمن در هیچ جا نیز اشاره ای مبنی بر تقدیم این اثر به سگوویا به چشم نمی خورد، و بعید نیست که سگوویا، پیشنهاد ویرایش آنها را در سال بعد به ویلا لوبوس داده باشد.

---

<sup>1</sup> Heitor Villa-Lobos

<sup>2</sup> Max Eschig

<sup>3</sup> Nicolas Alfered Ciraldo "A comparative study of the Eschig and the 1928 Manuscript of H.V.Lobos's twelve etudes for Guitar(university of Texas,2006)v

<sup>4</sup> Re-produit par les soins des edition max eschig

البته انگشت گذاریهای سگوویا به وضوح نسخه خطی 1928 نیست در حالی که سگوویا ادعا می کند که در کمال امانت، انگشت گذاریهای ویلاوبوس را منتقل کرده است که البته برخی از آنها در این نسخه یافت می شوند. سگوویا در مقدمه این اتودها منتشر شده در 1953 می نویسد: "من هرگز نخواستیم که انگشت گذاریهای ویلاوبوس را تغییر دهیم، چرا که وی خودش نحوه اجرای آثارش را نشان داده است، او گیتار را کاملاً درک کرده و می شناخت و اگر ایشان سیم بخصوصی را انتخاب کرده، و یا انگشت گذاری خاصی را مد نظر قرار داده است، برای ایجاد لحنی خاص و جمله بندی های منحصر به فردش بوده است و ما نیز باید به خواسته وی احترام بگذاریم، هرچند که برای این منظور، اجرای اتودهای وی تلاش بسیار زیادی را می طلبد."<sup>5</sup>

به نظر می رسد که انتشارات مکس ایشیگ و حتی سگوویا فکر نمی کردند که نسخه خطی 1928 ارزش بررسی و بازنگری دقیق را دارد، که البته ابهامات موجود در نسخه هایی که بعداً به چاپ رسیده اند، مشکلاتی را برای اجرای این اتودها ایجاد کرده و ارزش این بازنگری را دوچندان نموده است.

به هر حال در این متن، سعی شده است تا تفاوت‌های عمده بین نسخه خطی 1928 و نسخه چاپی 1990 مورد بررسی قرار گیرد. در این راستا اجراهای مختلف این اتودها و همچنین تفسیر آنها مورد بازبینی قرار گرفته و همچنین سعی شده است تا برخی اشتباهات چاپی را نیز تشخیص داده، و بین آنها و مطالبی که به عمد توسط تنظیم کننده مورد تجدید نظر قرار گرفته اند تفاوت قائل شود، تا در نتیجه گیری نهایی اشتباهی رخ ندهد. به هر حال دست نوشته های سال 1928 به شکل استثنایی تمیز و دقیق نوشته شده اند و مشکل پسندی و باریک بینی ویلاوبوس باعث شده است تا حتی، وی تمام برگشته‌ها را نیز مجدداً به شکل کامل بنویسید. نکته بسیار جالب توجه این است که وی برای نشان دادن ساختار تم اصلی (چه نتهای دم بالا و چه دم پایین) از نتهای

---

<sup>5</sup> Heitor villa-lobos douze etudes (1953)

بزرگتر استفاده کرده است و نتهای همراهی و فرعی<sup>۶</sup> را با سائز کوچکتر نوشته است. بنابراین لزوم مقایسه دست نوشته های دقیق وی با نسخه چاپی کاملاً محسوس است تا نوازندگان، معلمین و دانشجویان این رشته با اطمینان خاطر، نسخه کاملی را در اختیار داشته باشند. چرا که جایگاه کارهای ویلابوس در ریپرتوار گیتار کلاسیک بسیار مهم و پر اهمیت میباشد. امروزه قطعات وی در بیشتر سالنهای کنسرت و یا بصورت ضبط شده در سر تا سر دنیا شنیده می شوند و این امر دلیلی ندارد بجز زیبایی، دشواری، تمبر مخصوص صدایی و حالت و فضای ویژه ای که قطعات ویلابولوس ایجاد می کنند.

اولین بار اتوهای ویلابوس در سال 1953 و در زمان حیات وی منتشر گردید و در سال 1990 مورد تجدید چاپ قرار گرفت که البته مورد تجدید نظر قرار گرفته و تعداد دیگری از قطعات وی نیز ضمیمه کتاب شده بودند، این نسخه از شهرت بیشتری در سر تاسر دنیا برخوردار است و تا سالها مورد اطمینان ترین نسخه برای کلیه گیتاریستها بوده است. تا اینکه در اواسط دهه 1990 نسخه خطی این اتوها در ریودوژانیرو و در منزل شخصی وی کشف شد. تعداد زیادی از علاقمندان به گیتار، نوازندگان و محققین<sup>۷</sup> بررسی این دست نوشته ها را آغاز کردند، و متوجه تفاوتهای مهمی بین آن و نسخه های چاپی شدند. این نسخه خطی، به دست نوشته های 1928 معروف است. چرا که آهنگساز در صفحه آخر سال<sup>۸</sup> 1928 را مکتوب کرده است.

کشف این دست نوشته ها باعث تحرک و پژوهش در جامعه جهانی گیتار شد. در این نسخه با دقت هرچه تمامتر دینامیک، نتهای هارمونیک، آرتیکولاسیون انگشت گذاری ها و همچنین سرعت اجرا مشخص شده است، و به قول استنلی یاتس "هیچ یک از نسخه

---

<sup>6</sup> Acompaniment

<sup>7</sup> مهمترین این افراد عبارتند از: Eduardo Fernandez- Stanley Yates- David Leisner-Fredric Zigante

<sup>8</sup> 1928.H.V.L

های چاپ شده این اتودها، با این دقت علامت گذاری نشده اند<sup>9</sup> و در جایی ادوارد و فرناندز می گوید: "کاملاً واضح است که این نسخه آماده چاپ بوده است."<sup>10</sup>

در واقع نسخه خطی 1928 شامل نکاتی است که تا قبل از آن کاملاً ناشناخته مانده بودند و هیچ یک از آنها در نسخه های چاپی درج نشده اند.

لازم به ذکر است که دست نوشته های دیگری نیز از اتودهای ویلاوبوس موجود است که توسط اشخاص دیگری نوشته شده اند و به مرحله چاپ نیز نرسیدند. یکی از آنها، نسخه گیماراس<sup>11</sup> است که توسط همسر ویلاوبوس به موزه وی اهدا شده است و به نظر می رسد که توسط خود وی نوشته شده است. که شامل اتودهای 4 و 5 و 10 و 12 به طور کامل می باشد و البته پیش نویس برخی دیگر از اتودها نیز در آن دیده می شود. نسخه دیگر مربوط به ایل کارلوارو<sup>12</sup>، گیتاریست اُروگوئه ای میباشد. که به گفته ادوارد و فرناندز "نسخه کارلوارو با نسخه چاپ شده توسط انتشارات مکس شیگ تفاوت بسیار اندکی دارد."<sup>13</sup>

در این تحقیق، موارد مورد بررسی به 6 قسمت عمده تقسیم شده است، که هر کدام در یک فصل جداگانه مورد بررسی قرار خواهند گرفت که عبارتند از 1- اشتباهات ساختاری 2- نتهای هارمونیک 3- دینامیک 4- آرتیکولاسیون 5- انگشت گذاری 6- سرعت و عناوین. در اینجا لازم به ذکر است که هم به دلیل حجم بالای مطالب و هم تسلط بیشتر نگارنده به شش اتود اول (به دلیل نواختن مکرر و تدریس آنها طی سالیان قبل)، فقط به بررسی همان شش اتود اول پرداخته شده است و در این راستا برای تحقیقات نفرات علاقمند نیز، موضوع همچنان باقیست.

<sup>9</sup> Stanly Yates, "Villa lobos Guitar music: Alternative sourees and implication for performance" (Gitarre&Laute, 1998):55

<sup>10</sup> Eduardo Fernandez, "Villa-lobos:New Manuscripts." (Guitar Review 107,1996):22

<sup>11</sup> Lucilia Guimaraes

<sup>12</sup> Abel Carlevaro (1916-2001)

<sup>13</sup> Fernandez : 23

قبل از ورود به بحث اصلی لازم است تا اندکی در مورد ارتباط سگوویا و انتشارات مکس ایشیگ از یک سو، و ویلالوبوس از سوی دیگر تحقیق شود، که گزیده ای از این تحقیق در اینجا آورده شده است.

آندرس سگوویا (1893-1987) یکی از تاثیرگذارترین و معروف ترین گیتاریستهای قرن بیستم به شمار می آید. او بسیاری از قابلیت ها و توانایی های گیتار را به دنیا شناسانید و رپرتوار جدیدی را برای گیتار بوجود آورد. وی باعث اشاعه موسیقی مورد علاقه خود و همچنین شهرت آهنگسازان مورد تأیید و علاقه خود گردید. بسیاری از اوقات وی از آهنگسازان می خواست تا قطعه ای را برایش تصنیف کنند و آنها هم با رغبت انجام می دادند. اغلب دیده شده است که قطعه ای تصنیف شده و پس از مدتی به سگوویا تقدیم شده است که یکی از مثالهای بارز آن اتودهای ویلالوبوس است. همه اینها به خاطر قدرت، نفوذ و ارتباطات وسیع سگوویا بوده است و آهنگسازان، دوستی وی را به دشمنی اش ترجیح می دادند.

توجه به اینکه سگوویا فقط 3 تا از 12 اتود را ضبط کرده است، نشاندهنده این موضوع است که خیلی هم به کارهای ویلالوبوس علاقمند نبوده و یا شاید نمی خواسته تا باعث شهرت بیش از پیش آهنگساز شود. و شاید انتظار داشته است که وی کارهای بیشتری را برایش تصنیف نماید.

این دو در یک میهمانی در سال 1924 یکدیگر را ملاقات کرده اند و هر یک خاطره و دیدگاه خود را راجع به آن ملاقات یادداشت کرده اند:

سگوویا می نویسد: "... با وجود میهمانان زیاد در آن روز، ورود یکی از آنها جزو خاطره انگیزترین اتفاقات آن روز به شمار می رفت و او کسی نبود جز هکتور ویلالوبوس. علی رغم قد کوتاهش ظاهری متناسب و رفتاری مردانه داشت. سر قدرتمند او با کاکلی از موهای مرتب پوشیده شده بود...

من به زور یکی از کارهای او را شنیده بودم ولی نامش برایم آشنا به نظر می رسید.

... وقتی من اجرایم را به پایان بردم، ویلا لوبوس نزد من آمد و با صدایی آرام و بصورت محرمانه تقاضا کرد، آیا من هم می توانم گیتار بنوازم؟ و من جواب دادم که بسیار جالب است پس شما می توانید هم مستقیماً برای این ساز قطعاتی را بسازید و هم اینکه این ساز را بنوازید. او دستانش را جلو آورد و درخواست کرد تا گیتار مرا بگیرد. وی نشست و گیتار را روی زانوی خود گذاشت و آنرا محکم به سینه اش فشار داد به طوری که احساس می شد که او می ترسد که گیتار از دستش فرار کند. او به تندی نگاهی به دست چپ و سیمها انداخت گویی می خواهد آنها را مانند طفلی رام و فرمانبردار کند. و بلافاصله چشمانش به سمت دست راست چرخید، انگار که می خواست به آنها اخطار کند که مبادا سیم اشتباهی را بزنند. و وقتی که اصلاً انتظارش را نداشتم با چنان قدرتی به گیتار ضربه زد که آه از نهاد من برخاست و فکر کردم که گیتارم شکست...

وی چند بار سعی کرد تا چیزی بنوازد و بالاخره برخاست. عدم وجود تمرینات منظم روزانه، در مورد گیتار، بیشتر از هر ساز دیگری غیر قابل بخشش است. انگشتهای وی ناکارآزموده بودند...<sup>۱۴</sup>

از طرفی ویلا لوبوس آن روز را چنین تعریف می کند:

"... من مرد جوانی را دیدم با موهای بلند و پرپشت که مانند زنها در اطراف وی پخش بود. به نظرم مغرور، پر مدعا ولی دوست داشتنی آمد. گیتاریست پرتغالی بنام کوستا<sup>۱۵</sup> از وی پرسید که آیا ویلا لوبوس را می شناسد (بدون اینکه اشاره کند که من در آن جمع حضور دارم) سگوویا گفت: ... میگوئل لوبت،<sup>۱۶</sup> گیتاریست اسپانیایی راجع به او با من صحبت کرده است و بعضی از کارهایش را به من نشان داده است ... سگوویا گفت که وی کارهای مرا ضد گیتار یافته است و قطعات من به درد این ساز نمی خورد... من به تدریج

<sup>14</sup> Andres Segovia, "I Meet Villa-Lobos" (Guitar Review 38,1960):42

<sup>15</sup> Costa

<sup>16</sup> Miguel Liobet

جلو رفتم و گفتم: چرا شما کارهای مرا ضد گیتار می دانید؟ ... سگوویا توضیح داد که به خاطر اینکه در گیتار کلاسیک از انگشت کوچک دست راست استفاده نمی شود و من گفتم اوه!! استفاده نمی شود؟ پس نگاه کنید، فقط نگاه کنید ... من نشستم و نواختم و کار را به پایان بردم، بعداً سگوویا آمد و از من پرسید که من کجا گیتار را یاد گرفته ام ...<sup>۱۷</sup> مطالعه یادداشت این دو مرد نشان می دهد که چقدر دیدگاههای متفاوتی نسبت به یک واقعه خاص و مشخص داشته اند و نمی توان به هیچ کدام به طور صد در صد استناد کرد. از طرفی در مقدمه ای که سگوویا در چاپ 1953 بر اتودهای ویلا لوبوس نوشته است<sup>۱۸</sup>، نه تنها وی را با شوپن<sup>۱۹</sup> و اسکارلاتی<sup>۲۰</sup> مقایسه کرده و او را در حد آنها می داند، بلکه اطلاعات ویلا لوبوس در مورد گیتار را کامل ارزیابی کرده و ادعا کرده است که قصد هیچگونه تغییری در آنها را نداشته و تاکید کرده است که اجرای آنها نیاز به تلاش زیادی از جانب نوازنده دارد.

ناگفته نماند که سگوویا در مقدمه دیگری که برای اتودهای سُر<sup>۲۱</sup> نوشته است نیز چیزی شبیه همین مقدمه را یادداشت کرده و سُر را با شوپن و اسکارلاتی مقایسه کرده است.

از نامه هایی که سگوویا به دوستش مانوئل پونس<sup>۲۲</sup> نوشته است کاملاً مشخص است که، مقدمه ای که سگوویا در ابتدای اتودهای ویلا لوبوس نوشته احساس واقعی وی نیست وایشان ارزشی برای کارهای ویلا لوبوس قائل نبوده است. بنابراین عدم توجه به دست نوشته های ویلا لوبوس و تغییر آنها توسط سگوویا که به نظرش برای بهتر نواختن آنها لازم بودند، بسیار متحمل بوده و دور از ذهن نیست. 37 سال پس از اولین انتشار اتودهای ویلا لوبوس، یعنی در سال 1990 اتودهای وی دوباره توسط انتشارات مکس

<sup>17</sup> Turibio Santos. Heitor Villa-lobos and the Guitar. Translated by Victoria forde and Graham wade (Bantry: wise owl music 1985)26

<sup>18</sup> Heitor villa-lobos collected works for solo Guitar (editions max eschig 1990).8

<sup>19</sup> Fredric chopin

<sup>20</sup> Domenico Scarlatti

<sup>21</sup> Fernando sor. 20 estudios for Guitar. Ed.Andres Segovia (Magnet music . New York 1945).2

<sup>22</sup> Miguel Alcazar. Ed. The Segovia-ponce Letters (Columbus:orphee 1989).23

ایشیگ به چاپ رسید که علاوه بر 12 اتود وی، چورو شماره 1،<sup>23</sup> سوئیت مردمی برزیلی<sup>24</sup> و پنج پریلود وی نیز به مجموعه اضافه شده بودند. و البته به غیر از مقدمه سگوویا شخصی به نام فردریک نواد<sup>25</sup> نیز سر مقاله ای<sup>26</sup> بر آن افزوده بود.

نواد فردی بلژیکی بود که در انگلستان بزرگ شد و تحصیلات خود را در زمینه تاریخ، زبان و حقوق ادامه داده و گیتار برای وی به عنوان یک سرگرمی بود. بعد از مهاجرت به آمریکا اقدام به چاپ کتابهایی در زمینه آموزش گیتار نمود<sup>27</sup> که چندان مطرح نبودند. در ضمن ایشان اقدام به چاپ و نشر گلچینی از قطعات گیتار از دوره های مختلف نمود که البته همگی آنها قبلاً منتشر شده بودند و نواد هیچ تغییری روی آنها اعمال نکرد.

معلوم نیست چگونه انتشارات مکس ایشیگ از وی خواسته تا مقدمه ای بر چاپ 1990 قطعات ویلا لوبوس بنویسد. وی ابتدا به تعریف از مقام ویلا لوبوس پرداخته و بعد نکاتی را در مورد نحوه اجرای نتهای هارمونیک بیان کرده است.

نکته بسیار جالب در نوشته های نواد، اشاره به سال 1929 بعنوان سال تکمیل این اتودها می باشد که البته نسخه 1929 به هیچ وجه کامل نبوده و در انتهای دست نوشته های ویلا لوبوس و در پایین صفحه 45 در سمت راست (پاریس 1928) به وضوح مشهود است. پس می توان نتیجه گرفت که این نسخه با ارزش، در اختیار نواد نبوده است و ایشان ملاک را نسخه ناقص 1929 قرار داده است.

نواد پیشنهادهایی در مورد اتودهای یک، دو، سه، پنج و هشت داده است، که در همگی آنها نتهای هارمونیک بکار رفته اند. شاید انتشار وسیع این نسخه در سرتا سر دنیا و راهنمایی های غلط نواد، نوازندگان را از اجرای صحیح این اتودها دورتر و دورتر کرده است.

<sup>23</sup> Choro NO.1

<sup>24</sup> Suite populaire Bresilienne

<sup>25</sup> Frederick Noad (1929-2001)

<sup>26</sup> Heitor Villa-lobos collected Works for solo Guitar (Paris: Max Eschig, 1990).6

<sup>27</sup> Quick and Easy Guide to playing Guitar



## فصل اول

### اشتباهات ساختاری

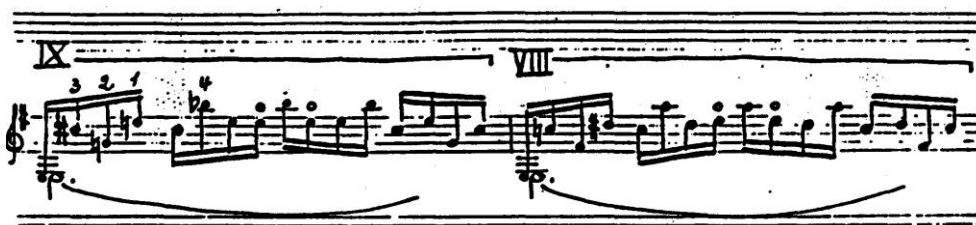
در نسخه 1990 چیزهایی به چشم می خورد که در نسخه خطی 1928 وجود ندارد. یکی از عمده ترین آنها علامت برگشت است. حال، چه میزانهایی که دوباره نوشته شده اند و چه آنهایی که توسط علامت برگشت، تکرار شده اند. به نظر می رسد تکرارهایی که در نسخه خطی به چشم می خورند به چند دلیل نگاشته شده اند. اول اینکه برای گوش فضای متفاوتی را ایجاد می کنند، دوم اینکه در برخی از اتودها، کلاً ترکیب کلی قطعه را عوض می کند و سوم اینکه در برخی اتودها باعث تحرک بیشتر می شوند.

#### اتود شماره یک :

در نسخه خطی 1928 هیچ تکراری وجود ندارد و این در حالی است که در نسخه 1990 تقریباً تمام میزانهها علامت برگشت دارند که این اختلاف فاحشی است. از نظر موسیقایی، اتود یک بدون برگشت، پرتحرک تر و جالب تر به نظر می رسد چرا که اکوردها زودتر عوض می شوند.

اختلاف دیگر در انتهای آنها مونیک است.

مثال 1-1: نسخه خطی 1928، اتود شماره یک، میزان های 13 و 14



مثال 2-1: نسخه چاپی 1990، اتود شماره یک، میزانهای 13 و 14



همانطور که مشاهده می شود در نسخه خطی، نت دوم میزان 13، دو دیز است و در میزان 14 به نت ر دیز برمیخوریم. در نسخه چاپی نتهای سل و می بمل جایگزین آنها شده اند. به نظر می رسد منظور ویلا لوبوس حرکت دو دیز به ر دیز سپس به نت می بوده است که کاملاً حرکت حساب شده مینور ملودیک است که البته در نسخه چاپی از بین رفته است. در ضمن در نسخه چاپی تکرار نیز به آن افزوده شده است که در نسخه خطی تکراری خواسته نشده است.

معلوم نیست چرا در میزان 22 نسخه چاپی از علامت تکرار (مانند بقیه میزانها) استفاده نشده است و آن میزان دوبار نوشته شده است. و البته لازم به ذکر است که در نسخه خطی آن میزان فقط یک مرتبه نوشته شده است.

## اتود شماره دو:

در اینجا هم مثل اتود شماره یک، هیچ تکراری در نسخه خطی دیده نمی شود ولی در نسخه چاپی تقریباً برای همه میزانها علامت تکرار نوشته شده است. به نظر میرسد که این اتود بدون برگشت ها، همانطور که در نسخه خطی هست از طول مناسب تری برخوردار بوده و حرکت اکورد ها و هارمونی قطعه سیال و روانتر است و قطعه کمتر حالت مکانیکی داشته و شبیه یک اتود معمولی صدا می دهد.<sup>28</sup>

<sup>28</sup> اقتباس از نوشته های دیوید لایزنر

نکته قابل توجه، آخرین نت میزان 12 میباشد. که در نسخه خطی نت سل دیز میباشد ولی در نسخه چاپی فا دیز جایگزین آن شده است. به نظر میرسد که هارمونی مورد نظر ویلاوبوس آکورد می ماژور بوده که دومینا نت است برای میزان بعدی یعنی لا ماژور. و نت سل دیز روی نت لا حل میشود. ولی برای نت فا دیز توضیحی به نظر نمیرسد.

نکته دیگر اینکه در میزان 20، نت سل بکار بعنوان بالاترین نت تبدیل به نت سل دیز در نسخه چاپی شده است.

مثال: 1-2: نسخه خطی 1928 اتود شماره دو، میزانهای 11 و 12

مثال: 2-2: نسخه چاپی 1990 اتود شماره دو، میزانهای 11 و 12

مثال: 1-3: نسخه خطی 1928 اتود شماره دو ، میزان 20

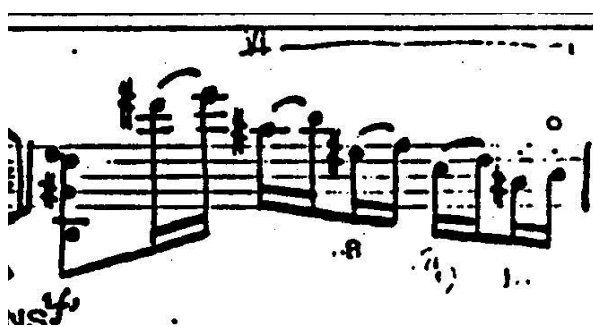
مثال: 2-3: نسخه چاپی 1990 اتود شماره دو ، میزان 20

در میزان 26 نسخه چاپی، ضرب آخر، دو نت رِ بکار به شکل لوزی زیر نتهای سوپرانو نوشته شده اند که در نسخه خطی 1928 نتهای رِ دیز و رِ بکار بوده اند.

### اتود شماره سه:

در این اتود نیز مغایرتهایی در نتها و سکوتها دیده میشود. در ضرب اول میزان 6، در نسخه خطی نت "می" وجود دارد که در نسخه چاپی تبدیل به "فا دیز" شده است. و در نتیجه اکورد می هفت (E7) که مد نظر آهنگساز بوده است تبدیل به اکورد دیگری شده است.

مثال : 1-4: نسخه خطی 1928 ، اتود شماره سه، میزان ششم



مثال : 2-4: نسخه چاپی 1990 ، اتود شماره سه ، میزان ششم



در میزان دوم، در نسخه چاپی نتهای باس به شکل نت سفید ظاهر شده اند که یک سکوت سیاه آنها را کامل میکند (میزان  $\frac{3}{4}$ ). ولی در نسخه خطی سکوتی دیده نمی شود و البته نتهای باس نیز به شکل سفید نگاشته شده اند. در میزان 11 نیز همینطور، یعنی